

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

N:r 12

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÅRERNAS RIKSFÖRBUND
Redaktion: Styrningsgatan 1, Stockholm. - Tel. 60 63 08. - Postgiro 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1943
25 årgången

Brandtekniska försök i Växjö.

Allt eftersom brandmaterielen förbättras kunna fordringarna ställas högre på de släckningsmetoder, som brandkåreerna använda. Man fordrar icke blott att en brinnande byggnad skall släckas, utan man eftersträvar att vattenskadorna därvid skola undvikas eller bliva så ringa som möjligt. Genom att systematiskt driva detta såväl under övningar som vid eldsvådor hava en del brandkårer kommit ganska långt i detta hänseende. Men i allmänhet kan man nog säga att mer vatten än som är nödvändigt ofta användes vid brandsläckning med därav följande vattenskadorna. I många fall beror detta sannolikt dels därpå att metoderna för "finsläckning" äro alltför litet kända dels på att härför lämplig materiel saknas vid många av de mindre brandkåreerna.

Under pågående eldsvåda kunna alltid vissa erfarenheter göras, men på grund av omständigheterna möter det alltid svårighet att med till-

räcklig noggrannhet sammanställa resultatet. Man kan därvid sällan exakt angiva t. ex. hur lång tid släckningen tagit, hur stor vattenåtgången varit o. s. v. Det är därför önskvärdt att försök i detta syfte komma till stånd. På många håll hava dylika undersökningar ägt rum bl. a. i de övningstorn, som i en del moderna brandstationer äro inredda för detta ändamål. I enstaka fall, t. ex. i Jönköping, hava proven utförts i byggnader, som ställts till förfogande. I sistnämnda fall bliva proven givetvis mera verklighetstroga och äro därför av stort intresse.

För utförande av brandtekniska försök hade Växjö stads drätselkammare ställt till förfogande en byggnad, avsedd att rivas. Den var visserligen belägen i stadens centrala delar men dess läge medgav dylika prov utan att närliggande fastigheter hotades. Brandsläckningsförsök kunde alltså där pågå för fullt.

Byggnaden var uppförd av lig-gande timmer under tak av träpa-nel och papp samt försedd med ut-vändig revetering. Mellanväggarna voro av timmer, mellanbottnarna av trä. Den inrymde 18 rum, kö-ken inräknade. De rum, där proven anställdes, hade en höjd av 1,7 m samt en ungefärlig golvyta av 4×4 m, köken 3,5×2 m. Golv av plank, tak av papp, tapeter klist-rade på väggarna. Emedan rum-men i stort sett voro omöblerade, upplades staplar av ribbved och träull, av samma mängd, som skul-le motsvara möblernas volym. Hu-vudtrappan gick upp till vinden, kökstrappan till andra våningen.

De brandtekniska proven avsågo att visa på vilken tid och med vil-ken vattenåtgång släckning av rum i full brand kunde släckas med suc-cessspruta och blockpump samt med smalslang kopplad till grovslang från brandpost eller motorspruta. Därjämte skulle genom försöken utrönas huru eld förorsakad av fos-forbomber lämpligen skulle behand-las.

Försöken leddes av undertecknad med biträde av följande experter, nämligen från luftskyddsinspektio-nen brandchef B. Thorell och in-genjör H. Rangardt, från Statens brandskola rektor T. Mohlin, från Försvarsväsendets kemiska anstalt ingenjör G. Persson, brandchefen i Jönköping E. Enander och sekre-teraren i Svenska Brandbefälsför-bundet brandchefen i Hälsingborg H. Rosencrantz.

Växjö stads brandkår ställde personal samt motorspruta och slang till förfogande. Brandbomber erhöles från Försvarsväsendets kemiska anstalt. Viss brandmateriel tillhandahölls av Handelsaktiebolaget Henrikssons Brandredskap och Svenska Skumsläcknings A.-B. i Stockholm.

Vatten togs från två närliggande brandposter.

Prov nr 1. Eld i kök. Efter 3 minuter, 30 sekunder, då köket var

i full brand, insattes en grupp (3 man) med en successpruta. Släckt på 1 minut, 30 sekunder. Vatten-åtgång 25 liter.

Prov nr 2. Eld i kök. Efter 7 minuter 30 sekunder var köket helt övertänt med uppmätt temperatur av minst + 600° C. En grupp med en Hebra skogsbrandspruta insat-tes för släckning med skum. Släck-ning på 2 minuter 30 sekunder ef-ter hårt släckningsarbete. 25 liter vatten och två laddningar skum an-vändes. Genom skumbeläggning å tak och väggar uppstod stark het-ta och rökbildning.

Prov nr 3. Eld i kök. Efter 4 minuter, då köket var i full brand, insattes en grupp med blockpump med 5 mm munstycke och 3,5 atm tryck i munstycket. Släckningstid 30 sekunder med en vattenåtgång av 30 liter.

Prov nr 4. Eld i kök. Efter 4 minuter insattes en grupp med blockpump med 6 mm munstycke. Släckningstid 20 sekunder med en vattenåtgång av 10 liter.

Prov nr 5. Rum antänt medelst brännflaska. Efter 2 minuter 15 sekunder, då rummet var övertänt med en uppmätt temperatur av + 700—800° C, insattes en grupp med blockpump med 6 mm munstycke. Släckningstid 3 minuter 15 sekunder, vattenmängd 75 liter.

Prov nr 6. Rum antänt medelst brännflaska. Då rummet var i full brand, kastades dörren upp, varvid elden genom trappan omedelbart spred sig till ett rum i andra vånin-gen i motsatt sida av huset. Mot det brinnande rummet insattes en grupp med blockpump med 6 mm munstycke. För släckning av trap-pan och rummet i övre våningen insattes två grupper med två grov-slangar från brandpost.

På grund av rådande förhållan-den kunde tidtagning ej ske. För släckning av det brinnande rummet och delvis även i förstugan med blockpump åtgick 225 liter vatten.

Prov nr 7. Rum antänt med brandkanister om 5 liter med 3 tändhattar nr 8. Fönsterbågarna kastades ut c:a 10 m och båda dörarna slogos upp av lufttrycket. Delar av brandbomben kastades c:a 15 m ut genom fönstren och antände några där placerade masonitskivor. Golvet och blindbotten splittrades med håll om c:a 1 kvm. Rummet övertändes omedelbart och lågorna slogo ut genom fönstren. Efter 1 minut 45 sekunder insattes en grupp med en blockpump med 5 mm munstycke. Elden neddämpades på 50 sekunder. Vattenåtgång 30 liter.

Prov nr 8. Rum antänt med brandkanister om 5 liter med 3 tändhattar nr 8. Händelseförlopp enligt prov 7. Rummet övertändes omedelbart och lågorna slogo ut genom fönstren. Sedan branden pågått för fullt under 6 minuter insattes en grupp med en blockpump med 5 mm munstycke. Elden neddämpades på en minut med 45 liter vatten.

Prov nr 9. Rum antänt med en brandsats om 1,7 kg. Efter 4 minuter, varvid rummet och ett kök befunnos i full brand, insattes en grupp med ett tryckluftskumaggregat rymmande 150 liter skumvätska med ett tryck av 150 atm i trycklufttuben och arbetstryck av 6 atm. Släckt på 30 sekunder med c:a 75 liter skumvätska. Vid avslutad skumgivning var trycket i trycklufttuben 100 atm. Stark rök- bildning och hetta i rummet. Besvärlig eftersläckning.

Prov nr 10. Rum antänt med en brandsats om 1,7 kg. Efter 8 minuter 30 sekunder, då rummet var helt övertänt, insattes en grupp med en 25 mm slang kopplad till 63 mm slang från motorspruta. Munstycke 5 mm, tryck i munstycket 6 kg. Släckt på 4 minuter med 150 liter vatten.

Prov nr 11. Rum antänt med en brandsats om 1,7 kg. Efter 8 mi-

nuter 30 sekunder, då rummet var helt övertänt, insattes en grupp med 25 mm slang, kopplad till 63 mm slang från motorspruta, Mohlin-munstycke med spridd stråle. Tryck vid munstycket 6 kg. Släckt på 50 sekunder med obetydlig ej uppmätt vattenmängd. Stark ångbildning av släckningsvattnet.

Prov nr 12. Rum antänt med 2 brandsats om 1,7 kg. Efter 4 minuter 30 sekunder insattes en grupp med successspruta under 2 minuter 30 sekunder, varunder 45 liter vatten förbrukades.

Emedan denna grupp ej kunde förhindra att elden spred sig till förstugan insattes under 30 sekunder en blockpump med 5 mm munstycke och med en vattenåtgång av 25 liter.

Iakttagelser:

Beträffande de olika proven gjordes följande iakttagelser.

Prov nr 1. Av provet framgick att ett mindre rum i full brand kan släckas med de enkla redskap, som stå till husbrandvakternas förfogande med en vattenåtgång av två spannar.

Prov nr 2. Av provet framgick, att elden i ett övertänt rum visserligen kan neddämpas med skumsläckning, men att släckningsarbetet avsevärt försvåras på grund av stark hetta och rök- bildning, liksom även av det förhållandet att skumstrålen ej har samma räckvidd som vattenstrålen. Eftersläckningen är besvärlig emedan skummet först måste borttagas för att åtkomna därunder liggande ytor, varjämte erfordras relativt stor vattenåtgång. Skumsläckning i brinnande rum är därför icke lämplig.

Prov nr 3 och 4. Släckning med blockpump går i dylika fall mycket snabbt och vattenåtgången är synnerligen obetydlig.

Prov nr 5. Genom brännflaska sker hastig antändning och branden ser till en början mycket ho-

tande ut. Sedan flaskans innehåll fått brinna ut, släckes emellertid elden utan svårighet med blockpump.

Prov nr 6. Vid antändning med brännflaska föreligger på grund av den intensiva värmen risk att elden skall sprida sig till närliggande rum. För husbrandvakterna gäller det då dels att söka hålla dörarna stängda, dels att tillkalla hjälp, emedan släckningsarbetet alltjämt fortgår. När elden spridit sig till trappan torde det i allmänhet bliva nödvändigt att insätta grovslang från brandpost eller motorspruta. På grund av den starka rökutvecklingen måste släckningsmanskaper bära gasmask.

Prov nr 7. Genom den starka sprängverkan, som uppstår vid antändning av liknade bomber får elden omedelbart våldsamt omfattning och sprider sig därvid lätt till angränsande utrymmen. Det möter emellertid ej alltför stora svårigheter att efter explosionen stänga till de av trycket uppslagna dörarna och därigenom hindra eldens vidare spridning. Sedan brandsatsen väl brunnit ut kan det brinnande rummet utan svårighet släckas med en stråle från blockpump med ringa vattenåtgång.

Prov nr 8. Stark sprängverkan åstadkom en våldsamt uppblåsande brand, som i 6 minuter fick brinna för fullt. De talrikt församlade åskådarna voro fullt och fast övertygade om att det brinnande huset nu var räddningslöst förlorat. Genom insättande av en grupp med blockpump neddämpades emellertid elden på förvånansvärt kort tid med synnerligen ringa vattenåtgång.

Vid släckning av bomber, innehållande fosfor, bör släckningsmanskaper vara utrustat med gasmask och handskar för att undvika skador.

Vid röjningsarbete 5 dagar efter

branden förorsakade fosfor mindre eldhärdar.

Prov nr 9. Genom insättande av tryckluftskumaggregatet dämpades elden snabbt. Liksom vid prov nr 2 uppstod genom skumbeläggningen stark hetta och rökbildning, varigenom eftersläckningen försvårades.

Prov nr 10. Av provet framgick, att dylik brand lätt släckes med smalslang från motorspruta. Vid jämförelse med grovslang vinnes därvid stora fördelar. Slangen är betydligt mera lätthanterlig, särskilt på stegar. Släckningen kan lätt genomföras i alla vinklar och vrår, varjämte vattenskadorna blir obetydliga. Det torde därför i allmänhet vara lämpligt att i dylika fall icke använda grovslang utan smalslang.

Prov nr 11. Genom användandet av spridd stråle släcktes elden snabbt, oaktat den fått starkt fäste i väggar och tak. Den starka ångbildningen visade att släckningsvattnet blivit väl tillgodogjort.

Prov nr 12. Om elden har fått så stark spridning att den ej kan släckas enbart med successpruta erhålles god effekt genom insättande av blockpump.

Vid uppmätning av vattenmängden har hänsyn icke tagits till det vatten, som åtgick för eftersläckning. Under denna böra under inga förhållanden vattenskadorna åstadkommas.

Vid proven utfördes brandsläckningen av tränade brandmän. De flesta proven torde emellertid kunna klaras av väl övade husbrandvakter. Att detta är möjligt framgick av brandsläckningsförsök som ett par veckor senare utfördes i stationsområdet Skruv i Kronobergs län. Även här fanns en byggnad, som skulle brännas, och en mängd olika försök utfördes, varvid ortens brandkår eller hus-

brandvakter upprepade gånger insattes för släckning av helt överlända rum. Båda parter utförde ett mycket gott släckningsarbete, som i intet fall misslyckades.

Såsom sammanfattning av resultaten från de brandtekniska försöken i Växjö kan framhållas:

att successsprutan för hemskydden är ett mycket effektivt verktyg,

att blockpumpen med ringa vattennängd kan släcka även svårartad rumsbrand,

att vid släckning av rumsbrand med motorspruta smalslang är att föredraga framför grovslang,

att vid rumsbrand spridd stråla har god effekt med inga eller obetydliga vattenskadador,

att även svår rumsbrand kan släckas med ringa vattennängd,

att släckning med skum icke är lämpligt i slutet rum,

att om vid explosion dörrar kastas upp bör brandmanskaper snarast stänga dem,

att fosfor kan finnas kvar även om rummet varit i full brand, samt

att gasmask och handskar böra användas vid släckning av eld förorsakad av fosforbomber.

H. Forssman.

Brandväsendet och den förnyade utredningen om hemortsförsvaret.

Som bekant har Kungl. Maj:t tillsatt ny utredning rörande hemortsförsvaret, inom vilken man, enligt direktiv, i större utsträckning än vad som föreslagits av 1941 års hemortsförsvarsakkunniga vid förslags uppgörande till ändrad folkskyddsorganisation, skall taga sikte på att bevara de nu verkande organen varjämte organisationen borde få civil karaktär och hemvärnet lämnas utanför. Organisationen skall vidare bygga på länsstyrelsernas medverkan men de militära organen böra erhålla det inflytande och de befogenheter, som fordras för att den i den nutida krigföringen nödvändiga samordningen av resurserna inom det militära och civila försvaret skall kunna ävågbringas. Polisväsendet skall även i princip inordnas i hemortsförsvaret.

Det uppkommer då omedelbart frågan huru brandväsendet bör ha kontakt med folkförsvaret. Vad

som var tillfredsställande inom det avgivna förslaget var att brandväsendet lagts helt under riksbrandinspektören och att denne i lyd-nadsavseende stod direkt under Kungl. Maj:t utom i vissa fall, då han lydde under riksfolkskyddschefen. Riksbrandinspektören hade sidoordnats med rikshemvärnschefen och rikscivilskyddschefen. Det var klara och lämpliga linjer och kunde godtagits av brandväsendets målsmän. Brandväsendet hade tillförsäkrats rätten att ledas av en egen sakkunnig. Då nu rikshemvärnschefen bortfaller återstår enligt ursprungliga förslaget riksfolkskyddschefen, rikscivilskyddschefen och riksbrandinspektören. Det kan ifrågasättas om det är nödvändigt med alla dessa befattningar. Endera riksfolkskyddschefen eller rikscivilskyddschefen torde kunna utgå om förhållandena ordnas på något av nedanstående sätt.

Allt brandväsande för såväl krig som fred lägges på riksbrandinspektören. Övrigt folkskydd inordnas under riksfolkskyddschefen eller rikscivilskyddschefen. En "förbindelseofficer" utgår från riksbrandinspektörens stab eller kansli och placeras i folkskyddsstaben. Denna kontakt i toppen är tillfyllest. Det kan erinras om att i t. ex. England brandväsandet är fristående från övriga folkskyddet. Det är heller egentligen icke så mycket vi hava gemensamt. Personaluttagning, rekvisition av bilmateriel m. m. kan lokalt ordnas mellan länsstyrelserna och brandcheferna m. m.

Ett annat kanske bättre sätt är att samordnandet löses så att riksbrandinspektören blir Kungl. Maj:ts sakkunniga ombud i folkskyddsstaben. Redan nu finnas sakkunniga i nuvarande luftskyddsinspektionen.

Vad som särskilt motiverar önskemålet att riksbrandinspektören göres fristående är att efter pågående krig folkskyddsorganisationens stab (motsvarande luftskyddsinspektionen) i betydlig grad torde nedgå i omfattning. Brandväsandet däremot står kvar med alla dess 1000-tals brandkärer och dess mångskiftande uppgifter angående förebyggande brandskydd i olika former, byggnadsfrågor, teknisk utveckling av brandmateriel, utbildning (statens brandskola) m. m. Allt detta fordrar en bestående organisation under statlig ledning.

Helt oriktigt och olämpligt vore som på visst håll (luftskyddsinspektionen) föreslagits, placera riksbrandinspektören som avdelningschef i nuvarande luftskyddsinspektionen. Förutom det att anledning därtill saknas, torde det väl knappast finnas något brandbefäl av verklig kapacitet, som skulle reflektera på att söka befattningen som riksbrandinspektör om denna gavs en sådan relativt

underordnad ställning. Uppfattningen att riksbrandinspektören borde placeras i luftskyddsinspektionen synes även luftskyddsinspektionen vara ensam om att hysa. (Jämför för övrigt polisutredningens nyligen avlämnade förslag där som chef för landets polisväsende föreslås en man med generaldirektörs tjänsteställning!)

Ovanstående resonemang har huvudsakligast rört sig om förhållandena i toppen. Men detta beror därpå, att det är topporganisationen, som mer eller mindre anger karaktären nedåt.

Vad vi främst hava att taga sikte på är att brandväsandet skall kunna fungera i krig. Detta är det väsentliga. Eldsvådorna i fredstid kunna vi alltid på något sätt släcka eller begränsa. De s. k. 1000-plansraiderna hava genom att de åstadkomma förstörelse även av de lokala brandstationerna med dessas personal och brandmateriel givit än mera ökad betydelse av den s. k. fjärrhjälpen.

För att dirigera denna erfordras dels kunnigt och utbildat brandbefäl med lokalkännedom och dels tillgång till ett förbindelsenät som kan tjänstgöra om telegrafnätets telefonlinjer skulle sättas ur funktion. Ett sådant förbindelsesystem hava vi i försvarsområdenas radio-nät.

Inom länen böra sålunda tillsättas länsbrandinspektörer i sådant antal att vid krig en länsbrandinspektör kan avdelas till varje försvarsområde. Att generellt tillsätta endast en länsbrandinspektör i varje län förslår endast om länet består av ett försvarsområde. I de fall ett län är uppdelat i flera försvarsområden erfordras flera länsbrandinspektörer. Om försvarsområdet består av två län blir vederbörande föredragande inom båda de berörda länsstyrelserna. Någon svårighet att ordna saken på sådant sätt synes icke vara fallet. Möjligen kunna benämningar läns-

brandinspektörer och biträdande länsbrandinspektörer införas i analogi med vad 1941 års hemortsförsvarsakkunniga föreslogo beträffande civilskyddscheferna.

Länsbrandinspektörernas uppgifter böra bli att i fred vara sakkunniga hos länsstyrelserna i brandskyddsfrågor inom försvarsområdet, att utöva inspektion av det förebyggande brandskyddet inom försvarsområdet och därstädes befintliga fredsbrandkårer, att organisera fjärrhjälpen för krigsförhållanden och att i krig ingå i försvarsområdesstaben.

Om ekonomiska skäl anses vara hindrande kunna arvoden för länsbrandinspektörerna nedbringas till ett minimum. Huvudsaken är att stadga inom rikets brandväsende erhålles och att detta kan fungera i krig. Om icke sakkunniga civilskyddschefer i krig skola leda brandväsendet med dess olika brandkårer inom försvarsområdena komma kårerna säkerligen icke att utnyttjas på ändamålsenligaste sätt.

Huru hjälpsändningarna skola ordnas mellan försvarsområdena och militärområdena bör försvarsstaben genom riksbrandinspektören giva direktiv om.

Med luftskyddsspel kan man för okritiska eller icke sakkunniga åskådare bevisa ungefär vad som helst. Sälunda fungerar allt tillfredsställande inom Östköpings försvarsområde i Bilaga 7 till förslaget till folkskyddslag, likaså i Lindencronas "Blixtkrig mot Sverige"

och Yngve Hugos "Man ur huse". Vederbörande hava skapat alltför enkla lägen. Det bör i stället t. ex. brinna i ett 15-tal städer eller stadsliknande samhällen och i ett stort antal kommuner med viktiga industrier *samtidigt*, i orter med varierande bebyggelse ur brandskyddssynpunkt, med brandkårer försedda med olika slags utrustning m. m. så att ett verkligt *bedömande* framtvingas om vad som är det lämpligaste att göra. Då kan även brandbefälet med luftskyddsspel klart bevisa att brandförsvaret inom försvarsområdet kan spricka om en osakkunnig hemortsförsvarsassistent eller civilskyddschef skall dirigera fjärrhjälpen. Det är väl också onödigt att vara så oartig eller negativt inställd mot sakkunskapen att man i en bok på 136 sidor (Lindencronas "Blixtkrig mot Sverige") icke ens nämner ordet "brandbefäl" eller "brandchef", utan i stället uttrycker sig t. ex. "ansåg sig luftskyddschefen kunna begränsa eldsvådorna". Måhända anses det småskuret att komma med en sådan anmärkning och icke i ordet "luftskyddschefen" kunna innefatta även "brandchefen", men jag kan icke låta bli. Det är nämligen den andan, som på sina håll är rådande. Vi brandbefäl beklaga om först onödiga skador för miljoners värden skola behöva inträffa innan det blir klart att brandväsendet bör ledas av sakkunnigt folk.

Holger Rosencrantz.

Brandskyddet på Norrlands landsbygd.¹

När vi inom Västernorrlands län erhöill kännedom om dagens dis-

¹ Inlägg i diskussionen "Vad bör göras för stärkande av landsbygdens brandförsvär", under brandskyddsmötet i Norrköping 1943.

kussionsämne, ansågs det lämpligt att sammankalla brandkårscheferna från landsortskommunerna till en gemensam diskussion i denna aktuella fråga. Det var första gången ett sådant sammanträde av-

hölls och erfarenheten därifrån är så god, att dessa diskussionsdagar med bl. a. inledningsanföranden av de olika brandkårscheferna komma att bli regelbundet återkommande minst två gånger årligen. Vid det omtalade diskussionsmötet, som ägde rum i Härnösand den 30 maj med ett 35-tal deltagare från 25 kommuner, framlades statistiska uppgifter över brandsorakerna inom länet vid lantgårdsriskerna under den senaste 10-årsperioden. Därav framgick, att det huvudsakligen var tre orsaksgupper, som dominerade: 1) bristfälliga eldstäder, skorstensstockar o. d., 2) gnistors antändning av spåntak samt 3) obetänksamhet eller direkt slarv från någon människas sida.

Därav framgick tydligt, att det är det förebyggande brandskyddet och upplysning i brandskyddsvett bland allmänheten, som bör stå främst på arbetsprogrammet för brandskyddets målsmän. Beslut fattades vid detta möte att till samtliga kommuner, inom vilka brandstadgan ej äger tillämpning, skulle ingivas framställning, att vederbörande kommun med beaktande av de faktiska brandorsakerna ville föranstalta om sådana åtgärder, att brandstadgans andra och tredje avdelningar finge tillämpning inom kommunen. Dessa framställningar ha redan resulterat i ett flertal förfrågningar och framställningar med begäran om hjälp med upprättande av *brandordningar*.

Beträffande avhjälpandet av den tredje orsaksguppen, obetänksamhet eller slarv, så beslöts att igångsätta en upplysningskampanj till hösten vid samtliga undervisningsanstalter på landsbygden, därvid särskilt *folkhögskolor och lantmannaskolor* skulle bli föremål för besök. Vid denna upplysningsverksamhet skulle de lokala brand- och brandkårscheferna medverka, därvid standardföredrag skulle vid behov tillhandahållas. Genom detta tro vi oss i länet kunna vinna icke

blott ökad upplysning om brandskyddsproblem utan även så småningom ökad förståelse för brandskyddets framträdande plats i det allmänna och för allmänhetens bästa.

Upplysning kan emellertid lämnas på olika sätt. En landsbygdsbrandchef övar med sin kår i olika byar inom kommunen. Vid varje övning lämnas ett förhandsmeddelande till den by det gäller, att nu kommer brandkåren på övning. Det drar folk till övningsplatsen. Och så innan övningen avslutas, *får allmänheten spela med*. Brandchefen håller ett kort anförande i hembrandskydd och så får åskådarna släcka en liten uppgjord eld med just en sådan handeldsläckningsapparat, som hänger hemma på verandan. På detta praktiska sätt lär man allmänheten att hantera eldsläckningsapparaterna, vilket man näppligen gör med en aldrig så väl utfärdad skötsel föreskrift.

Vid brandbefälssammanträdet framkom även, att vissa brandkårschefer i sådana kommuner, där brandstadgan ej är tillämplig, av personligt intresse hade förrättat *brandsyn*. I de flesta fall, där brandsynen varit föremål för anmärkning, hade vederbörande fastighetsägare med tacksamhet icke blott tagit del av utan även avhjälpit dessa, men det hade även förekommit, att missnöje uttalats mot anmärkningarna. Dessa missnöjda fastighetsägare hade i en del fall vänt sig till sitt brandförsäkringsbolags ombud och av denne erhållit "befrielse" från fullgörandet av brandsyneföreläggandet. Med anledning härav tillskrevs samtliga försäkringsbolag med intressen på länets landsbygd, att det vore ur såväl brandskyddssynpunkt som ur brandförsäkringsbolagens eget intresse förenligt, om bolagen i fortsättningen ville beakta även sådana brandsyner, som nu omtalats.

Vid sammanträdet framkom ä-

ven, att vid vissa om- och nybyggnader på landsbygden, som företages med *byggnadsförbättringsbidrag* genom förmedling av egna-hemsnämnden, hade *spåntak* anbringats. För den skull tillskrevs egna-hemsnämnden i länet med hemställan, att nämnden ville vidtaga sådana åtgärder att *spåntak* i fortsättningen ej finge anbringas med bidrag av statsmedel. Egna-hemsnämnden har med anledning därav enligt uppgift tillskrivit egna-hemsstyrelsen i ärendet, och det är att hoppas på en ändring härutinnan. Enligt min mening borde de tre brandförsvarsorganisationerna gemensamt hos rätt statligt forum göra en framstöt i denna angelägenhet.

Brandförsvaret kan med fördel jämföras med hälsovården. Vi får inte ett friskt svenskt folk genom att endast skapa moderna sjukvårdsinrättningar med välkvalificerade läkare och sjuksköterskor. Därtill fordras det förebyggande hälsovårdsarbetet som resulterar i

sunda bostäder och sund föda och liknande. Vi får ej heller ett effektivt brandförsvaret genom att endast framtvinga moderna brandkärer med välkvalificerade brandbefäl och brandmän. I detta fallet är det även de förebyggande åtgärderna, som äro av största betydelse.

För kommunerna vore det av största ekonomiska betydelse om utgifterna för brandförsvaret finge jämföras med hälsovårdsutgifter, då härigenom *skatteutjämningsbidrag* kunde erhållas. Jag vill föreslå, att de tre brandförsvarsorganisationerna även i denna angelägenhet hos rätt statligt forum hemställde, att brandskyddsutgifter finge jämföras med sådana utgifter, till vilka hänsyn tagas vid beviljande av *skatteutjämningsbidrag*.

Dessa mina erfarenheter från Västernorrlands län kunna måhända även jämföras med övriga landsdelars.

V. Tell,

Tävlingar mellan brandkärer.

I ett flertal länder har man under fredliga förhållanden brukat att ordna tävlingar mellan brandkärer. Så har bl. a. varit fallet såväl i Schweiz som i Finland. Även i England hava tävlingar anordnats. Att döma av tillgängliga beskrivningar torde emellertid tävlingarna i sistnämnda land varit av skälig enkel beskaffenhet och huvudsakligen bestått i slangutläggning med tidtagning.

Även i vårt land hava tävlingar mellan brandkärerna ägt rum. Sålunda anordnades dylika vid Kronobergs läns brandkårsförbunds årsmöte i Växjö den 27 juni 1942. Därvid gjordes vissa erfarenheter,

som torde vara av intresse för den händelse flera sådana tävlingar skulle komma till stånd.

Liksom vid tävlingar av annat slag är det därvid nödvändigt att tävlingsreglerna noggrant angiva vilka prov som skola utföras och på vad sätt detta skall ske. Tävlingsprogrammet skall i god tid skriftligen meddelas alla de kärer, som tänkas kunna komma att deltaga. Inom ett brandkårsförbund böra alltså samtliga kärer inbjudas. Vidare böra intresserade personer eller firmor anmodas att ställa priser till förfogande så att de kärer, som komma främst, kunna få lämplig belöning.

I de tävlingar varom här är fråga ingingo tre tävlingsmoment. Vid samtliga moment ägde tidtagning rum och den sammanlagda tiden fällde utslaget. Emedan det därvid kan hänga på sekunderna, måste tidtagningen ovillkorligen ske med tersur, så att tvekan i detta hänseende icke kan uppstå. En tävlingsjury utsågs, bestående av ordföranden i brandkårsförbundet, brandkonsulenten samt en av det närvarande brandbefälet utsedd representant, givetvis tillhörande annan brandkår än de i tävlingen deltagande. I tävlingen deltog sju brandkärer, dels borgarbrandkärer, dels frivilliga. Före tävlingens början genomgicks tävlingsreglerna noga med de tävlande så att inga missförstånd skulle uppstå.

Vid första provet bestod personalstyrkan av 1 bef.-h., 1 mot.-spr.-sköt. och 2 grupper om 3 man vardera. Uppgiften var att från motorspruta lägga ut en slangledning om 250 m., därefter förgrena slangen samt från grenröret utlägga två ledningar, vardera om 50 m. samt påsätta strålrör. Tid togs från starten till dess sista strålröret var påsatt. Vatten påsläpptes icke. Maskinisten skall givetvis kvarstanna vid sprutan. Befälhavaren bör icke personligen biträda vid slangutläggningen utan skall leda det hela. Alla slangar, som användas, skola vara av samma längd. Det bör bestämmas om slangrullar eller slangpaket skola användas. För att tävlingen skall kunna gå friktionsfritt är det av vikt att alla tänkbara detaljer noga fastställas. De tävlande skola ha klart för sig att varje överträdelse av tävlingsbestämmelserna medför att laget diskvalificeras. Det är juryns sak att med biträde av kontrollanter och tidtagare tillse att reglerna noggrant följas.

Vid prov nr 2 var personalstyrkan samma som vid prov nr 1 med motsvarande arbetsfördelning. Det gällde att angöra motorsprutan vid en brunn, utlägga en slangledning om 50 m. längd från motorsprutan

över stege till andra våningen av övningstornet. Slangen togs in genom ett fönster och ut genom ett annat, varefter vatten påsläpptes. Tiden bör tagas från starten till det ögonblick, då vattenstrålen träffar en på lämpligt avstånd uppställd träskiva. Man bör bestämma att slangen skall vara fäst vid stegen med slanghållare samt att vatten ej får beordras förrän både 1. och 2. man i gruppen befinna sig uppe i våningsplanet.

Vid 3. provet skulle livräddning av en man utföras från tredje våningen med manskapslina. Personalstyrkan var 1 befälhavare samt en grupp om 3 man. Icke heller här bör befälhavaren personligen deltaga i gruppens arbete. Livräddningen bör helst ske med mannekäng så att varje grupp får likartade arbetsförhållanden. I varje fall bör den, som skall räddas, icke tillhöra någon av de tävlande lagen. Tid tages från starten till dess den, som skall räddas når marken. De här omnämnda proven gävo följande resultat:

Prov nr 1	minimitid	1 min. 53 sek.
	maximitid	2 min. 46 sek.
Prov nr 2	minimitid	3 min. 15 sek.
	maximitid	7 min. 31 sek.
prov nr 3	minimitid	2 min. 10 sek.
	maximitid	4 min. 8 sek.

Vinnande laget hade följande tider:

prov nr 1	1 min. 57 sek.
prov nr 2	3 min. 15 sek.
prov nr 3	2 min. 10 sek.

Summa 7 min. 22 sek.

Lag nr 2 hade sammanlagd tid av 8 min. 30 sek. och lag nr 3 10 min. 23 sek.

Dessa resultat visa att de tävlande lagen stodo under god ledning och voro synnerligen väl utbildade.

Noggrant planlagda och väl ledda övningar av detta slag kunna säkerligen avsevärt bidra till att höja intresset och slagkraften hos våra brandkärer.

H. Forssman.

Olika släckningsmetoder.

Av Curt Bergström.

(Forts. fr. 5/1943.)

h) Avlösningar.

På brandchefen vilar ett mycket stort ansvar, icke blott gentemot samhällets innevånare beträffande skydd mot skada å deras liv och egendom utan även mot den personal, med vilkens hjälp han har att utföra detta. Enligt brandordningen är brandchefen berättigad till lydnad från sina underordnades sida vid laga påföljd. Arbetet vid eldsläckning är ofta förbundet med fara för liv och lem såväl direkt genom olycksfall som indirekt genom i samband med arbetet ådragna sjukdomar. En chef bör känna ansvar för sina underordnade och detta skall taga sig uttryck i omvärldnad om dem. Mången gång måste risker tagas, och då får tveksamhet eller feghet icke råda. Men å andra sidan får brandchefen icke vare sig uppmuntra till eller tolerera våghalsighet. Förutom skador å personalen kan detta medföra ett riskerande av släckningsresultatet och sålunda förorsaka samhället både direkta och indirekta kostnader.

Såväl brandchef som övrigt befäl och underbefäl skall ha sin uppmärksamhet riktad på eventuella risker för personalen och i tid vidtaga åtgärder häremot. Vid risk för ras eller explosion skall släckningspersonalen dragas tillbaka från den hotade punkten, och det måste anses som brandchefens plikt i viss mån, att låta personalens säkerhet gå före släckningen. Han bör söka reglera arbetet så, att viss personal icke utsättes för olägenheter av andras verksamhet såsom vid besprutning, röjning m. m.

Till förhindrande av sjukdomar

och överansträngning samt till gynnande av arbetsresultatet kan det bli nödvändigt att verkställa avlösningar, dels av enstaka karlar på särskilt utsatta platser (exempelvis strålförare), dels av hela grupper eller avdelningar. I förra fallet kan behovet uppträda redan efter kort stund och när som helst under arbetets gång, och bör avlösningen härvid ordnas av underbefälhavarna eller rent av utav gruppens karlar själva genom ett tid efter annan skeende ombyte. Det innebär i regel icke ett hemsändande av folk utan endast att giva tillfälle till några minuters återhämtning i frisk luft eller dylikt.

Under mycket långa släckningsarbeten kan det bli nödvändigt att bereda personalen tillfälle till utspisning, ombyte av kläder o.s.v. även under det egentliga släckningsarbetets gång. Detta får endast ske på brandchefens order. Är avsikten endast att bereda tillfälle till utspisning, är ofta lämpligast att söka ordna sådan å eller intill eldstället, varvid kaffe eller annan varm dryck med smörgåsar eller bullar är lättast att anskaffa (framtransportera), verkar uppiggande och värmande samt går fort att intaga. Härvid är nödvändigt, att endast enstaka karlar åt gången avlägsna sig för utspisning.

Avlösning med hemtransport eller hempermittering bör ske avdelningsvis och tid och plats för återinställelse bör angivas, så att vederbörande kunna disponera sin tid. Denna avlösning bör icke ske förrän verkligt behov föreligger och om möjligt icke förrän den egentliga avsläckningen slutats och eftersläckningen kommit igång, alltså sedan risken för eldens sprid-

ning eller återuppblossande kan anses utesluten. I regel börjar först då, sedan spänningen är över, tröttheten att göra sig märkbar med ett sämre arbete som följd. Redan tidigare kan dock avlösning behöva verkställas på grund av väta, särskilt i samband med stark kyla. Avlösningarna böra icke ske för tätt. Det är bättre att låta en avdelning hålla på i en sammanhängande följd och sedan få motsvarande sammanhängande tid till vila än ett ständigt springande fram och tillbaka.

Order till avlösande styrka bör ange tid och plats för inställelsen, redskap, som böra medföras (för röjning, länsning) samt om möjligt tid för nästa avlösning. Den bör lämnas i så god tid, att personalen hinner vidtaga önskvärda förberedelser såsom utspisning, påtagande av lämpliga kläder m. m. Vid ankomsten till eldstället stannar avlösning å angiven plats och i samlad trupp. Befälhavaren anmäler sig för släckningsledaren och får av denne orientering om läget, befintlig materiel, personalbehov å olika platser samt arbetsuppgift. Lämpligen lämnas orientering och order under förflyttning över området, varvid avlösande personalen kan medtagas och orienteras samt successivt utplaceras på sina platser, samtidigt som de avlösta få order om samling till viss punkt (fordonen). Kan ömsesidig telefonförbindelse mellan eldställe och brandstation ordnas, är detta fördelaktigt. Endast den materiel, som verkligen erfordras för arbetet, bör kvarlämnas. Övrig bör medfölja hem och iordningställas för ny utryckning.

Beroende på arbetets art och personalstyrkan kan avlösning ordnas med brandmän eller med för tillfället uppbadat folk. Är uppröjning huvudsaken, kan avlösningen till största delen bestå av icke utbildade brandmän, anskaffade genom brandchefens eller fastighets-

ägarens försorg. (Se brandstadgan § 41.) Så länge brandkårens redskap anses behövliga på platsen, böra dock brandmän till deras — eventuellt växelvisa — betjänande och som ansvariga befälhavare vara avdelade.

Brandchefen bör även ur säkerhetssynpunkt tänka på hemsändande av icke längre erforderlig personal och redskap. Ofta kan redan vid framkomsten till eldstället av läget framgå, att en mindre styrka är tillräcklig för farans undanröjande. Att under sådana förhållanden långt från brandstationen och kanske utan telefonförbindelse med denna binda en onödigt stor styrka, är givetvis felaktigt. Framför allt böra obehövliga specialredskap och fordon, av vilka man ofta saknar reserver (exempelvis stegar), snarast inrycka.

3. Avsläckning.

Sedan den våldsamma elden nedslagits och fullt betryggande begränsats vidtager avsläckningen, som skall bedrivas med full kraft. Man har emellertid även att taga hänsyn till, att för stor skadegörelse icke härigenom åstadkommes. Dessa två önskemål kunna många gånger icke uppfyllas samtidigt, utan det ena får vinnas på bekostnad av det andra. Vilket som i första hand, bör eftersträvas, måste avgöras från fall till fall.

De synpunkter, som tala för en snabb avsläckning, äro framför allt följande. Faran för eldens spridning kan aldrig anses helt undanröjd, förrän elden fullständigt släckts. En försiktigt bedriven avsläckning i förlitande på, att man behärskar elden, kan hämna sig genom att utvecklingen blir en annan, än man tänkt sig. Brandkåren kan när som helst bli kallad till annan uppgift, varigenom på den första eldsvådeplatsen egen styrka i förhållande till eldens omfattning, än som beräknats,

Eftersträvas bör alltså, att snarast möjligt återgå till full uttryckningsberedskap. Skador kunna inträffa på redskapen, exempelvis en spruta stoppa och även om reserver finnas, kan ett utbyte medföra tidsförluster av avgörande betydelse.

Man torde som allmän regel kunna säga, att det är bättre att verkställa avsläckningen med för stor än med för liten kraft. De fall, då detta utan tvekan kan ske, äro framför allt, då risk för eldens spridning kan anses föreligga genom brännbart grannskap, ogynnsam väderlek (torka, storm), då brandkårens resurser i förhållande till eldens omfattning äro små eller där skadorna genom en energisk släckningsmetod icke nämnvärt ökas (egendomen har ringa värde, är okänslig för vatten eller redan rökskadad, i låga byggnader o.s.v.). Ju högre upp i ett hus eldsvådan

är belägen, ju större värde och ömtålighet innehållet representerar, desto större skadegörelse kan beräknas och desto större försiktighet bör alltså iakttagas.

I mycket hög grad inverkan på släckningsförfarandet bliva till buds stående vattentillgångars beskaffenhet och läge. Ringa eller långt avlägsna sådana (då friktionsförlusterna i slangledningarna bliva för stora för att medgiva uttagande av tillräckligt många strålar med effektivt tryck) kunna tvinga till enbart begränsande av elden d. v. s. till skyddande av ännu icke antända omgivningar (hus, upplag, skog), medan den direkta släckningen måste eftersättas. Under sådana omständigheter är det lämpligt att utlägga ledningar till skilda punkter men att låta strålar-
na arbeta växelvis.

(Forts.)

LOMEX *plattor*
*Det idealliska materialet
 för invändig
 beklädning av
 väggar och tak*

FLAMSKYDDANDE
ISOLERANDE

FÖRES I MARKNADEN AV

SKANDINAVISKA **Eternit** AKTIEBOLAGET
 LOMMA
 STOCKHOLM HÄLMSTAD GÖTEBORG

Brandmästare.

Vid Svenska Skifferolje A.-B:s fabriksanläggning vid Kvarntorp kommer att anställas en helt avlönad brandmästare. Sökande, som skall vara utbildad brandman och helst även luftskyddsutbildad, torde insända ansökningshandlingar med uppgift om ålder, civilstånd, löneanspråk, meriter samt dag för tillträde till

Svenska Skifferolje A.-B.,
 Drottninggatan 3, Örebro.

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN.

Örebro läns Brandkårsförbund.

Brandkonsulent: f. d. v. Brandchef A. W. Svensson.
Exp.: Karlsgatan 8, Örebro. Tel. 174 45.

Ur årsberättelse över verksamheten under år 1942.

Förbundets uppgift.

Förbundet har till uppgift att verka för utvecklingen av ett ordnat brandväsende och brandskydd inom Örebro län, isynnerhet inom dess landsbygd. På samma gång vill Förbundet utgöra en föreningslänk mellan brandkåren inom länet.

Detta mål vill Förbundet ernå genom:

att väcka intresse för brandväsendet och biträda vid bildande av kårer och ordnande av brandväsendet inom länet,

att utöva undervisande och rådgivande verksamhet beträffande organisation av brandkårer, dess utbildning, utrustning m. m.,

att anordna överläggningar, föredrag och instruktioner för brandkårens personal samt

att bedriva ett verksamt konsulentarbete.

Förbundets styrelse.

Ordförande: Landshövding Bror C. Hasselrot. V. ordförande: Brandchef K.-M. Grönlund. Kassör: Ombudsman Lars Eriksson. Sekreterare och konsulent: Arv. W. Svensson. Ledamöter: Brandchef Bror Olsson, Bofors, brandchef G. Jansson, Fellingsbro, domänintendent G. Pettersson, Runnaby. Suppleanter: Brandchef G. Grönlund, Degefors, brandchef H. Tjus, Hallsberg, brandchef K. Timander, No-

ra samt godsägare Erl. Ribbing, Nynäs. Revisorer: Syssloman H. Blomberg, Hålahult och K. Waldnery, Almby, med R. Angel, Lindesberg, och K. Hollberg, Nora, som suppleanter.

Verkställande utskott.

Brandchef K.-M. Grönlund, Örebro, ombudsman Lars Eriksson, Örebro och konsulent Arv. W. Svensson, Örebro.

Sammanträden.

Förbundet avhöll sitt ordinarie årsmöte i Örebro den 26 sept. under landshövding Bror C. Hasselrots ordförandeskap.

Förbundets räkenskaper.

Inkomster:

Behållning fr. föreg. år	28:19
Inkomster under året	4,698:57
	Kronor 4,726:76

Utgifter:

Sammanl. utgifter under året..	3,942:52
Behållning till 1943	784:24
	Kronor 4,726:76

Medlemsantalet.

Från förra årsmötet har medlemsantalet ökats från 70 till 93 brandkårer samt två brandskydds-föreningar.

Förbundets verksamhet.

Intresset för brandväsendet inom länet har under de senaste åren varit ganska stort, mycket beroende på att Luftskyddsinspektionen till olika kommuner överlämnat sprutor till mycket billigt pris och har inspektionen till de kommuner som erhålla skatteutjämningsmedel, överlämnat motorsprutor utan kostnad för kommunen.

En hel del förbättringar av brandväsendet har inom ett flertal kommuner vidtagits.

Hovsta brandkår har anskaffat brandbil, som förvaras i uppvärmt garage; brandbilen är utrustad med 500 m. slang jämte övrig redskap och personlig utrustning.

Glanshammars-Rinkarleby brandskyddsförening har inköpt begagnad lastbil, som skall ombyggas till brandbil. Förslag om byggande av brandstation har av konsulenten tillställts båda kommunerna, men någon förställelse för denna sak tyckes ej finnas hos vederbörande. Det är nödvändigt för brandkåren att erhålla varmgarage och slangtorkningstorn.

Götlunda brandkår anskaffade under förra året brandbil, vilken nu står fullt färdigbyggd och placerad i varmgarage.

Hardemo, Hackvad och Kråklinge kommuner hava gemensamt ordnat sitt brandväsende. Två st. motorsprutor ha erhållits genom luftskyddsinspektionen och till dessa har inköpts 600 m. slang jämte en del mindre brandredskap. Komplettering av redskapen kommer under höstens lopp att göras. Anslag till inköp av brandbil har begärts av resp. kommuner.

Hidingebro brandkår har inköpt begagnad lastbil, vilken ombyggts till brandbil. Förståelsen för brandskyddet är inom denna kommun särdeles stort. Medel till inköp av nämnda bil samt en del övrig red-

skap har till mycket stor del åstadkommits genom frivilliga bidrag.

Nora. Ett länge närt önskemål har nu blivit förverkligat, i det att staden erhållit ny brandstation, som under årets lopp kommer att tagas i bruk.

Nysunds brandkår, Åtorp, har under året anskaffat brandbil; ny brandstation med slangtorkningstorn finnes.

Pålsboda brandkår har anskaffat ny brandbil på ett Volvochassis. Karosseriet är heltäckat för 12 man och är byggt efter alla nutidens fordringar.

Svenska Skifferolje A-B, Kvarntorp, har under året uppfört brandstation inom bostadsområdet. Stationen är stor och rymlig, med två utkörsportar. Förstklassigt övnings- och slangtorn är uppfört och sammanbyggt med stationen. Slangtvättningsanordning är inredd i källarvåningen, vilken våning även är avsedd som skyddsrum.

Rällsöns brandkår inom Ljusnarsbergs kommun har anskaffat brandbil. Karosseriet är konstruerat av brandchefen och byggnaden av detsamma har utförts på platsen, delvis av kårens egen personal; ett vackert bevis på intresse för brandskyddet.

Grönbo brandkår inom Ramsbergs kommun har under året geluftskyddsinspektionen erhållit motorspruta. Slang, stegar och övrig redskap har av kommunen anskaffats.

Lindesbergs brandkår har anskaffat ny brandbil med heltäckat kaross och försedd med frontpump om 1,800 m/l.

Rörande Förbundets arbete i övrigt avhölls den 23, 24 och 25 september en instruktionskurs i Örebro, vilken hade samlat 43 deltagare. Kursen var den tredje för året, och kursdeltagarna uttalade al-

la sin förhoppning om att dylika kurser kunde anordnas varje år. Detta är också styrelsens avsikt, såvida erforderliga medel kan erhållas.

Frågan om anordnande av vattentillgångar för eldsläckning ha av en del kommuner vunnit beaktande, och ett flertal kommuner ha också med biträde av konsulenten gjort undersökningar rörande vattenfrågans lösning. Denna fråga är för varje kommun av särdeles stor vikt; det hjälper ej med brandredskap och brandkår, om vattentillgångar för eldsläckning ej finnas. Styrelsen vill därför uppmana varje kommun, som ännu ej ordnat denna sak, att snarast möj-

ligt få en lösning på denna aktuella fråga. Brandkonsulenten står till tjänst med råd och upplysningar och biträder gärna vid inventering av vattentillgångar inom olika kommuner.

Som framgår av denna årsberättelse, är intresset för brandskyddet inom länet i stigande, och hoppas vi, att Förbundets arbete fortfarande skall krönas med framgång.

Styrelsen får härmed till sist uttala sitt tack till de försäkringsbolag, som lämna ekonomiskt understöd, ävensom till de personer, som genom personliga insatser och intresse stödja arbetet i brandskyddets tjänst.

Värmlands läns Brandkårsförbund.

Brandkonsulent: *Brandchef A. Engström*. Adr.: Karlstad. Tel. Brandkåren.
Exp.: Brandstationen.

Ur årsberättelse över verksamheten under år 1942.

Brandkårsförbundets uppgifter.

Förbundet, som bildades den 4 december 1937, har tilländamål att verka för utvecklingen av ett ordnat och betryggande brandväsende inom Värmlands län, särskilt å länets landsbygd, och att utgöra ett föreningsband mellan länets brandkårer.

Detta mål vill brandkårsförbundet söka nå genom bl. a.

att väcka intresse för och biträda vid tillkomsten av såväl frivilliga som andra brandkårer i länets samhällen och kommuner,

att utöva undervisande och rådgivande verksamhet beträffande brandkårens organisation och utbildning,

att ordna föredrag, överläggningar och instruktioner för brandkårens personal, samt

att medelst en ordnad brandkonsulentverksamhet bedriva ett verkligt arbete för dessa uppgifters förverkligande.

Styrelse.

Ordförande: Landshövding Ivar Vännerström. v. Ordf.: Bruksförvaltare Gustaf Jansson, Skoghall, godsägare Petrus Johansson, Övre Ullerud, riksdagsman A. E. Nordström, Torsby, brandchef A. A. Engström, Karlstad, överingenjör Birger Pedersen, Säffle, brandkårschef Sven Nilsson, Molkom, assuransdirektör A. H. Dahlenborg,

Karlstad. Överingenjör Th. Olsen, Forshaga. Suppleanter: Länsassessor E. Stridsberg, Karlstad, landslagsdirektör H. Norling, Karlstad, major I. Fölke, Hagfors. Revisorer: Agronom K. Öman, Kil, lantbrukare E. G. Eriksson, Bro, och häradsdomare G. Larsson, Klingerud, Hynboholm. Revisorssuppl.: Lantbrukare V. Hedin, Bryngfjorden, Karlstad, herr Erik Trell, Årjämg.

Verkställande utskott.

Ordf.: Bruksförvaltare Gustaf Jansson, Skoghall. Kassaförvaltare: Assuransdirektör A. H. Dahlenborg, Karlstad. Sekr.: Brandchef A. A. Engström, Karlstad. Konsulenter: Brandchef A. A. Engström, Karlstad och brandchef G. Ekkestubbe, Arvika.

Styrelsen har under året sammanträtt två gånger och verkställande utskottet fyra gånger.

Årsmöte.

Förbundets årsmöte hölls i Karlstad den 28 nov. 1942. Mötet öppnades av ordf., landshövding Ivar Vennerström, vilken hälsade de närvarande välkomna, varefter han i ett anförande berörde brandväsendets olika grenar och det omfattande arbete, som nedlättes av såväl Länsstyrelsen som Länsförbundet och dess underavdelningar. I 30 kommuner ha brandordningar utarbetats och blivit fastställda.

Årsmötet besöktes av ett 120-tal personer jämte representanter för Länsstyrelsen, Karlstads stad, Sv. Brandkårens Riksförbund, Värmlands läns förbund för Civilt luftskydd samt dagens föredragshållare, nämligen hovrättsfiskal B. Petri, Stockholm, som talade över ämnet "Brandlag och brandstadga", samt konsulent Axel Rörström, som talade över ämnet "Industriellt brandskydd".

Efter föredragen följde diskussioner.

Mötet avslutades med gemensam middag.

Brandkåren ha till Länsförbundet erlagt en årsavgift av kr. 20:—, varav kr. 10:— inlevererats till Svenska Brandkårens Riksförbund, dit brandkåren automatiskt äro anslutna.

Av inom länet arbetande brandförsäkringsinrättningar ha följande varit anslutna till förbundet och erlagt i årsavgifter:

Wermlands Brandstodsbolag kr. 1,850:—, Nyeds sockens Brandstodsbolag 70:—, Östra Wermlands Brandstodsbolag 190:—, Köla sockens Brandstodsbolag 20:—, Eda sockens Brandstodsbolag 25:—, S:a kr. 2,155:—.

Ett flertal av länets brandförsäkringsinrättningarna hava dock lovat att lämna ekonomiskt stöd.

Upplysnings- och utbildningsverksamheten.

Under året ha utbildningskurser varit anordnade.

Under tiden 20—27 maj hölls motorskötarkurs i Karlstad med 30 deltagare från 25 kårer.

Under tiden 12—13 juni hölls brandbefälkurs i Arvika med 44 deltagare från 20 kårer.

Under tiden 18—19 juli hölls kombinerad brandbefäls- och motorskötarekurs med 58 deltagare från 25 kårer.

Utbildningskurs i brandtjänst för 50 st. värnpliktiga civilarbetare. Kursen omfattade 8 veckor.

En kurs för brandbefäl började den 12 okt. och omfattade 108 timmar fördelade på 3 veckor, enligt följande kursprogram:

Brandväsendets organisation. Eldsläckningslära. Vatten för eldsläckning. Fasta eldsläckningsanordningar. Pumpar. Stegar. Slangmateriel. Skummateriel. Handsläckningsmateriel. Rökskydd. Livräddning och olycksfallstjänst. Förebyggande brandskydd. Luftskydd. Motorlära. Brandsignalanläggningar. Vattenförhållanden, praktisk eldsläckningstjänst. Skogseldsläckning.

Kursen hade 24 deltagare.

Länsstyrelsen har under året anlitat förbundet med avseende på planläggning av landsbygdens brandförsvar, besiktningar o. s. v.

Konsulentverksamheten.

Konsulentverksamheten ökas alltjämt och överstiger föregående års. Den har i första hand varit upplysande och rådgivande. Konsulenterna ha under året avlagt 108 besök hos till förbundet anslutna brandkärer.

Huvuduppgiften för år 1942 har lagts på undervisning.

Förbundets ekonomiska ställning.

Förbundets verksamhet har kunnat fullföljas till stor del tack vare anslag, som beviljats av Werm-lands brandstodsbolag, Nyeds sockens brandstodsbolag, Östra Werm-lands brandstodsbolag, Köla sockens brandstodsbolag samt Eda sockens brandstodsbolag.

Den ekonomiska ställningen framgår av revisionsberättelsen, till vilken hänvisas.

Sammanfattning.

Förbundet har en stor uppgift att fylla genom att fortsätta i den inslagna riktningen i vad beträffar instruktionskurser, som bära omfatta föredrag, diskussioner och övningar bl. a. rörande seriekörning, pumparnas konstruktion och egenskaper, skötsel av motorsprutans elektriska utrustning, strålförarens uppgifter, allmän eldsläckningslära o. dyl.

En viktig faktor i brandförsvarets tjänst är vattentillgången. Vederbörande inom landskommunerna ställa sig understundom oförstående inför denna fråga, i det de anse, att vatten ej kan anskaffas. Så kan dock ske i större utsträckning än man tror.

Brandkårsförbundet riktar härmed till vederbörande i kommunerna en uppmaning att undersöka och utreda de möjligheter, som finnas

för bevarande av vattentillgång för eldsläckningsbehov.

I sådant syfte bör man taga vara på alla naturliga vattentillgångar, såsom bäckar, åar, dammar, större huvuddiken, gruvhål m. m.

Finnes t. ex. en damm inom rimligt avstånd från tätbebyggd del av en kommun, bör den upprensas, väg dit och uppställningsplats för en motorspruta anordnas. Dylig väg behöver ej draga några större kostnader, den utföres endast så att den är framkomlig för en spruta. Under vintertiden bör den hållas något så när fri från snö.

I bäck eller å kan genom enkel uppdamning anordnas samlingsbrunn, försedd med bräddavlopp så att överloppsvattnet kan avrinna. Dylig anordning kan också göras i ett större huvuddike, där ständigt, om ock ringa vattenmängd rinner fram.

Sådan samlingsbrunn bör rymma minst 150 kbm. Man behöver ej befara någon risk för de dränerade markerna genom anläggande av en samlingsbrunn i ett huvuddike, blott man tillser, att överkanten ligger i nivå med dikets botten.

I kommuner, där det ej finnes naturliga vattentillgångar av den art ovan angivits, kunna s. k. grundvattensbrunnar upptagas. Innan man gräver en sådan brunn, bör givetvis undersökning göras för att utröna på vilket djup grundvattenspegeln befinner sig. Ligger denna allt för djupt, riskerar man, att sprutans sugförmåga ej räcker.

Branddammar böra stå under tillsyn av därtill utsedda personer, som vid eldsvådetillfällen giva från andra orter anlitade brandkärer anvisning om deras belägenhet. Härigenom underlättas brandkärernas arbete i hög grad.

Styrelsen vill även framhålla betydelsen av det förebyggande brandförsvaret beträffande sotning och eldstadsbesiktning. En soteld i och för sig medför ju i regel icke

någon ekonomisk skada av större dimensioner. Den stora och lömskt lurande faran ligger givetvis däri, att många soteldar ha lämnat efter sig oupptäckta brister utgörande en mängd spräckta skorstensstocar. Även här gäller det för kommunerna att i tid vidta skyddsåtgärder mot eldsvåda, soteld, och dess ödesdigra följder. Låt verkställa regelbundna *sotningar* och i samband därmed *eldstadsbesiktning!*

Styrelsen får härmed till sist uttala sitt tack till de försäkringsbolag, som lämna ekonomiskt understöd, ävensom till de personer, som

genom personliga insatser och intressen stödja arbetet i brandförsvarets tjänst.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, å årsmöte med Värmlands Läns Brandkårsförbund den 28 november 1942 valda revisorer att granska 1942 års räkenskaper och förvaltning, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse.

Vi hava genomläst samtliga protokoll och granskat verifikationer.

Förbundet har haft följande inkomster och utgifter.

Inkomster:

Behållning från år 1941	3,323: 10
Årsavgifter till Riks- och Länsförbunden à 20: — från 83 st. anslutna kårer	1,660: —
Årsbidrag från Wermlands Brandstodsbolag	1,850: —
” ” 4 andra brandstodsbolag	305: —
Svenska Brandkärernas Riksförbunds bidrag till instruktionskurs	300: —
Diverse inkomster	70: 85
Räntor	122: 84
	<hr/>
Kronor	7,631: 79

Utgifter:

Årsavgifter till Riksförbundet à 10: — från 82 st. kårer	820: —
Återbetald årsavgift från 1 st. brandkår (dubbelbetald)	20: —
Konsulenternas reseräkningar	1,337: 27
Arvoden	380: —
Omkostnader för årsmötet: föredrag, resor, annonser, representation	590: 95
Instruktionskurs i Arvika	446: 35
” ” i Filipstad	131: 30
Skriv- och trycksaker	364: 63
Porto- och telefonkostnader	68: 60
Diverse utgifter	187: 95

Behållning till år 1943:

A sparkassebok nr 87937 med Karlstads Sparbank	3,294: 74
	<hr/>
Kronor	7,631: 79

Då vi under revisionen funnit, att räkenskaperna äro förda med noggrannhet och ordning och anledning till anmärkning icke förekommit, föreslå vi, att förbundsstämman måtte bevilja styrelsen

full och tacksam ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 17 mars 1943.

E. G. Eriksson. Gustaf Larsson.
Karl Öman.

NOTISER

Brandkårsjubileum i Gudmuntorp.

Gudmuntorps frivilliga brandkår högtidlighöll den 13 november 1943 sitt 30-årsjubileum i samband med invigningen av den nya brandstationen. Till denna hade inbjudits ordf. och sekr. i Färs och Frosta brandkärskrets hrr Brandberg och Norén, sekr. i Färs och Frosta nya brandförsäkringsförening D. Frenning, ordf. i kommunalfullmäktige, folkskoll. C. V. Lysell, styrelsen för Rolsberga mejeriförening, representanter från Hurva, Ö. Strö och Kungshults brandkärer, medlemmarna i elitkåren samt övriga gynnare av brandkåren.

Högtidligheten tog sin början vid brandstationen, där elitkåren i full utrustning ställt upp. Efter det att hr Brandberg i ett anförande hyllat brandkåren förklarade han dess nya brandstation invigd, och flaggan gick därefter i topp. Denna hade skänkts av en bland kårens främsta gynnare, lantbr. Agio Johansson, Eldala. Efter det flaggan hissats höll ordf. i brandkåren, folkskoll. Gunnar Nilsson, Gårdarp, ett anförande. Hr Brandberg framförde därefter ett varmt tack till givaren av flaggan, Agio Johansson.

Härefter följde visning av brandstationen och efter det att lokaliteterna studerats samlades deltagar-

na på Föreningshuset i Snogeröd, där v. ordf., hr Agio Johansson gav en historik över kårens verksamhet under de gångna 30 åren och efter denna utdelades brandkärskretsens förtjänsttecken i silver till mjölnare Karl Olsson, chaufför Emil Magnusson och lantbr. Ivar Jönsson. Till kårens hedersledamot hade dessutom kallats byggmäst. Nils Svensson, Snogeröd, som fick mota diplom, som tecken på denna utmärkelse.

Vid middagen hälsade ordf. gästerna välkomna och en rad av tal följde därefter. Nämndeman Johan Akesson, Knästorp, talade för brandcheferna och för ordf., fjärdingsm. Ax. Olsson talade för representanterna från närliggande brandkärer, ordf. talade för dagens medaljörer och hedersledamot, lantbr. Agio Johansson talade för elitkåren, mejeriförest. Fridolf Mattsson framförde ett tack till byggmästare Carl Jönsson, som uppfört brandstationen, kyrkovård Nils H. Nilsson, Ö. Strö, framförde en hyllning från Ö. Strö och Kungshults brandkärer, folkskoll. C. Vilh. Lysell framförde ett tack från kommunen och landstingsman Carl Mathiasson hyllade brandkåren från Rolsberga mejeriförening. Slutligen framförde hr Brandberg gästernas tack.

Svenska Brandkärernas Riksförbunds styrelse
tillönskar förbundets medlemmar

God Helg 1943—1944!